

Elintarviketeollisuuden talouskatsaus

MARRASKUU 2025

**Teemana
KANNATTAVUUS
JA TYÖLLISYYS**

Elintarviketeollisuus kasvun tiellä globaaleista haasteista huolimatta

21.11.2025

- Elintarviketeollisuuden kannattavuuden elpyminen on lisännyt alan työllisyyttä ja investointeja. Yritykset arvioivat suotuisan kehityksen jatkuvan myös ensi vuonna.
- Kustannukset ja myyntihinnat ovat kehittyneet tasaisesti koko ruokaketjussa. Tämä on näkynyt myös ruuan hinnan nousun hidastumisena.
- Suomi on Euroopan 8. kallein ruokamaa, mutta hinnat nousevat nyt selvästi hitaammin kuin naapurimaissa.
- Ilmastonmuutos, geopolittiset konfliktit ja protektionistiset kauppakäytännöt horjuttavat ruokaturvaa. Toimitusketjujen vahvistamiseen tarvitaan perustavanlaatuisia muutoksia.

Kannattavuuden elpyminen lisää elintarviketeollisuuden työllisyyttä ja investointeja

Elintarviketeollisuuden tilinpäätöstietojen perusteella alan liikevaihto ja kannattavuus paranivat vuonna 2024. Liikevaihto kasvoi kaksi prosenttia ja oli yhteensä 14,3 miljardia euroa. Samaan aikaan kustannukset laskivat prosentin verran. Liikevaihdon kasvun myötä alan liike-tulos parani vuonna 2024 ja liike-tulosprosentti (liike-tulos jaettuna liikevaihdolla) nousi 4,7 prosenttiin. Alan kannattavuus palautui tasolle, jolla se oli ennen vuonna 2022 alkanutta kustannuskriisiä.

Vuonna 2024 alan raaka-aine-, energia- ja kuljetuskustannukset laskivat hieman, kun taas pakkausmateriaali- ja henkilöstökustannukset nousivat. Lisääntynyt pakkaus-sääntely näkyy jo yrityksissä kohonneina kustannuksina. Henkilöstökulujen kasvua selittävät alan työllisyyden kasvu ja sovitut palkkaratkaisut.

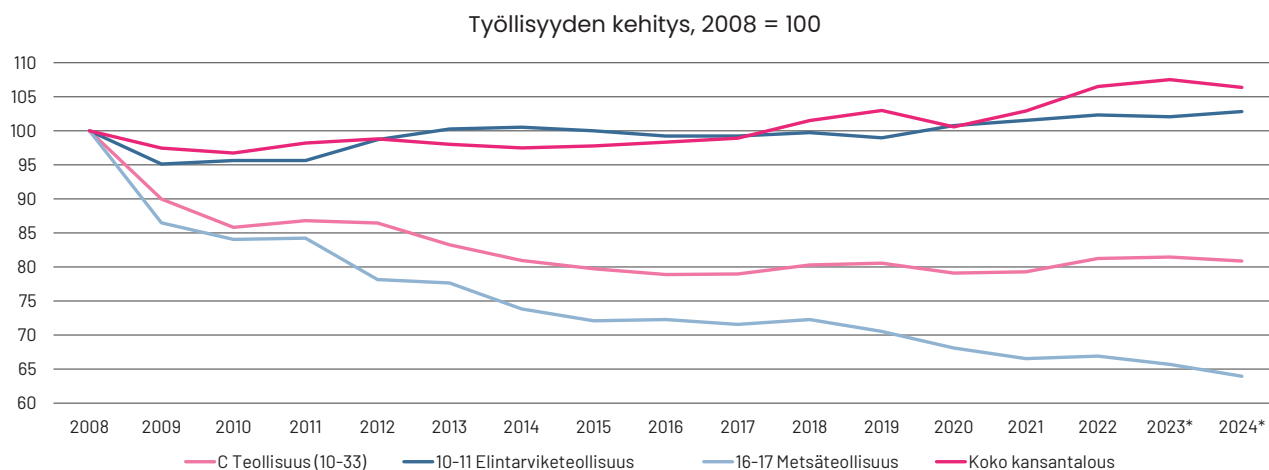
Elintarviketeollisuudessa työskentelee tänä vuonna jopa 44 000 henkilöä, mikä on jopa 16 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. FoodDrinkEuropen talouskatsauksen mukaan suomalaisen elintarviketeollisuuden työllisyys on kasvanut nopeimmin koko EU:ssa.

Alan liikevaihto ja kannattavuus paranivat vuonna 2024.

Työllisyyden kasvu selittyy ennen kaikkea tuotannon vo-lyymien elpymisellä vuonna 2023 nähdyn laskun jälkeen. Tänä vuonna alan tuotanto kasvaa reilun prosentin. Elin-tarviketeollisuus on pysynyt vakaana ja kasvanut myös fi-nanssi- ja koronaviruksen aikana. Elintarviketeollisuus eroaa monista muista teollisuuden aloista siinä, että suhdantei-den muutokset eivät vaikuta niin voimakkaasti tuotannon ja työllisyyden kehitykseen.

Myös elintarviketeollisuuden investoinnit ovat olleet sel-vässä kasvussa viime vuodet. Vuosina 2023–2025 ala investoi 600–800 miljoonaa euroa vuodessa, kun aiem-pina vuosina investointitaso on ollut tyypillisesti 400–600 miljoonaa euroa.

Työllisyyden kehitys vuosina 2008–2024

Elintarviketeollisuuden tilinpäätöstiedot

Miljoonaa euroa	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Liikevaihto	11 400	11 400	11 800	13 300	14 100	14 300
Liiketulos	530	590	550	430	480	680
Liiketulos -%	4,7 %	5,2 %	4,7 %	3,4 %	3,4 %	4,7 %
Aineellisen käyttöomaisuuden lisäykset	520	510	570	670	720	590
Aineettoman käyttöomaisuuden lisäykset	40	50	40	150	50	80

Lähde: Tilastokeskus

Näkymät vuodelle 2026 vaihtelevat

Elintarviketeollisuusliiton marraskuussa tekemän jäsenkyselyn mukaan alan yritykset odottavat tuotantomäärien kasvavan maltillisesti myös ensi vuonna. Kuitenkin 13 prosenttia yrityksistä ennakoii tuotannon pienentyvän, mikä kertoo vaihtelevista näkymistä toimialan sisällä.

Yritykset hakevat kasvua erityisesti kansainvälisiltä markkinoilta, mutta myös kotimaan myynnin odotetaan vahvistuvan. Investointien ennakoidaan pysyvän vuosien 2023–2025 tasolla ja kannattavuuden kohentuvan edelleen.

Elinkeinoelämän Keskusliiton EK:n suhdannebarometrin mukaan elintarviketeollisuuden suhdannetilanne on yhä heikko. Näkymät ovat kääntyneet kuitenkin parempaan ja ovat positiiviset ensimmäistä kertaa kahteen vuoteen. Tuotannon odotetaan hieman kasvavan, mutta samaan aikaan kannattavuus hieman heikkenee. Suurin este kasvuille on edelleen heikko kokonaiskysyntä niin viennissä kuin kotimaan markkinoilla.

Suhdannebarometrin tulokset ovat osittain ristiriidassa ETL:n jäsenkyselyn kanssa. Tämä osoittaa markkinoilla olevan yhä epävarmuutta tulevaisuudesta.

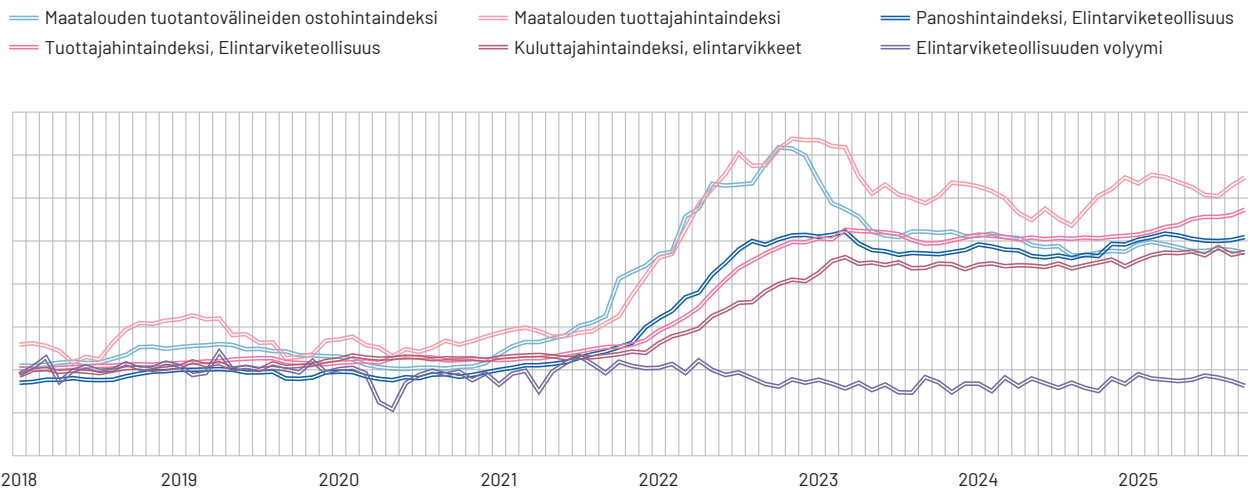
Ruokaketjun kustannuskehitys jatkui tasaisena

Maatalouden tuotantopanosten kustannukset nousivat vajaan prosentin verrattuna viime vuoden vastaavaan ajankohtaan. Vastaavasti tuottajahinnat (pl. turkikset) nousivat reilu viisi prosenttia. Maatalouden kustannusten ja tuottajahintojen kehitys vaikuttavat suoraan elintarviketeollisuuden kustannuksiin.

Elintarviketeollisuuden tuotantopanosten, kuten raaka-aineiden, pakkausmateriaalien, logistiikan, hinnat ovat nousseet tänä vuonna reilu kaksi prosenttia, samoin tuottajahinnat (hintaa, jonka yritykset saavat valmiista tuotteista).

Elintarviketeollisuus ostaa raaka-aineita maataloudelta, toisilta elintarviketeollisuuden yrityksiltä ja muilta toimialoilta, kuten kemianteollisuudelta.

Ruokaketjun kustannusten ja hintojen kehitys (2015=100)

Lähde: Tilastokeskus ja ETL

Ruuan hinnassa vain hentoista nousua – naudanliha kiittää jyrkästi

Ruuan hinta vähittäiskaupoissa on noussut tänä vuonna keskimäärin kaksi prosenttia. Lokakuussa suurin hinnan nousu vuoden takaiseen verrattuna nähtiin naudanlihassa, jonka hinta nousi lähes 22 prosenttia. Kahvi (21 %), kaakao (17 %) ja suklaa (7 %) ovat kallistuneet globaalien tarjontaongelmien vuoksi. Myös voin hinta on noussut tänä vuonna yli viisi prosenttia. Nousua selittävät voimien globaali kysynnän kasvu sekä tarjonnan pienentyminen Euroopassa.

Viimeisen vuoden aikana eniten laskivat oliiviöljyn (22 %) ja sokerin (14 %) hinnat. Molempien tuotteiden hinnan lasku johtuu raaka-aineen merkittävästä hinnanlaskusta.

Syyskuussa elintarviketeollisuuden suurin tuottajahintojen nousu nähtiin lihatuotteissa, joiden hinnat olivat 8,2 prosenttia korkeammalla viime vuoden syyskuuhun verrattuna. Myös kahvin, suklaan ja valmisruokien tuottajahinnat nousivat selvästi, noin viisi prosenttia.

Eniten tuottajahinnat laskivat mylly- ja tärkkelystuotteissa (-3,2 %) sekä eläinten ja lemmikkien ruuissa (-2,2 %).

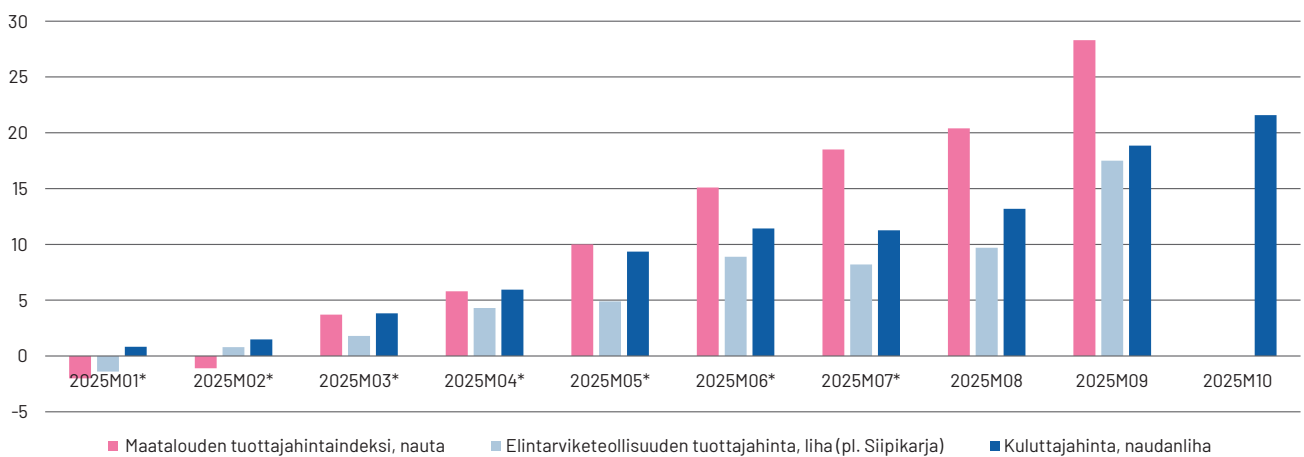
Naudanlihan hinta nousi vauhdilla koko ruokaketjussa

Naudanlihan hinta kääntyi keväällä nousuun niin maataloudessa, elintarviketeollisuudessa kuin vähittäiskaupassakin. Syyskuuhun mennessä hinnat olivat jo merkittävästi viime vuotta korkeammalla tasolla.

Tilastojen mukaan syyskuussa naudanlihan kuluttajahinta oli 18,9 prosenttia korkeampi kuin vuotta aiemmin. Lihankasvattajien saama tuottajahinta oli jopa 28,3 prosenttia korkeampi ja punaista lihaa jalostavan teollisuuden hinnat 17,5 prosenttia korkeammat.

Naudanlihan kysyntä on ollut viime aikoina maailmanlaajuisesti vahvaa, mutta sen tarjontaa ovat rajoittaneet kuivuus ja muut sään ääri-ilmiöt, jotka vaikuttavat rehutuo-
tantomoon ja siten karjankasvatukseen. Tämä on nostanut naudanlihan maailmanmarkkinahintoja ja tarkoittanut sitä, ettei tuonnilla ole voitu paikata väliaikaisesti suomalaisen kysynnän kasvua.

Naudanlihan tuottaja- ja kuluttajahinnat, vuosimuutos -%

Lähde: Tilastokeskus

Suomessa ruoka ja alkoholittomat juomat Euroopan 8. kalleimpia

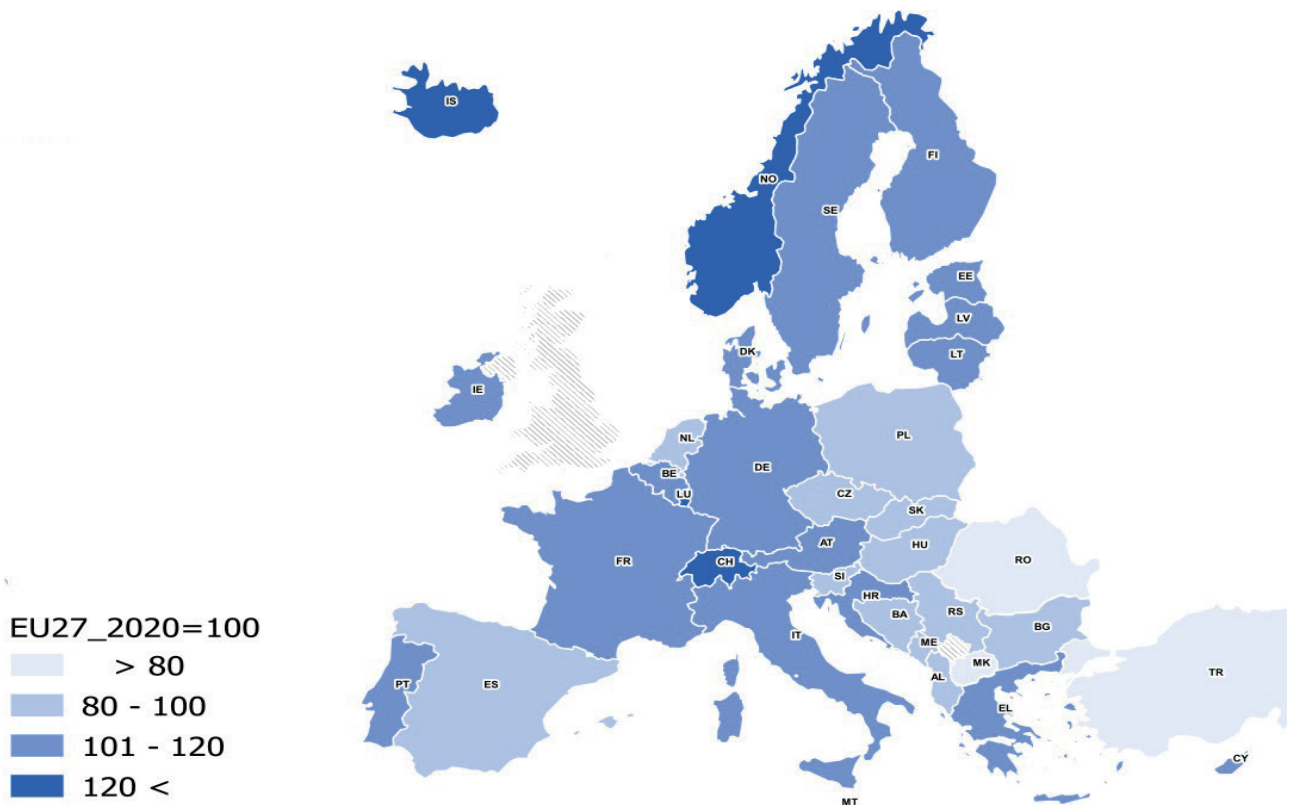
Vuonna 2024 ruoan ja alkoholittomien juomien hinnat olivat Suomessa Euroopan maiden hintavertailussa kahdeksanneksi korkeimmat.

Suomessa hinnat ovat samalla tasolla kuin Ranskassa, mutta tarkasteltaessa elintarvikkeiden ja alkoholittomien juomien hintoja erikseen, löytyy maiden väliltä eroja. Ranskassa elintarvikkeet maksoivat keskimäärin kolme

prosenttia enemmän kuin Suomessa, kun taas alkoholittomat juomat olivat yli 20 prosenttia edullisempia. Suomessa juomien korkeaa hintatasoa selittää erityisesti virvoitusjuomavero.

Ruotsissa ruokien ja alkoholittomien juomien hintataso on painunut Suomen tason alapuolelle, kun taas Virossa hintataso on kivunnut jo lähes Suomen rinnalle. Vuonna 2025 ruuan hinta on noussut Suomessa hitaammin kuin naapurimaissa, joten odotettavissa on, että Viron hintataso saavuttaa tai jopa ohittaa Suomen lähivuosina.

Ruoan ja alkoholittomien juomien hintataso 2024

Lähde: Eurostat, Tilastokeskus

Kriisit paljastivat toimitusketjujen haavoittuvuuden

Viime vuosina toisiinsa kytkeytyneet kriisit ovat paljastaneet globaaleihin ruokaraaka-aineiden toimitusketjuihin liittyviä merkittäviä heikkouksia. Äärimmäiset sääilmiöt, geopoliittiset konfliktit ja protektionistiset kauppakäytännöt ovat horjuttaneet ruokaturvan perusteita ennennäkemättömällä tavalla.

Samaan aikaan länsimaisten kotitalouksien heikentynyt ostovoima on näkynyt yhä selvemmin ostopäätöksissä ruokakaupoissa.

Sääilmiöt ravistelivat tuotantoa ja logistiikkaa

Ilmaston ääri-ilmiöt nousevat keskeisimmäksi maatalouden ja elintarviketuotannon häiriötekijäksi, kun niistä johtuvat tarjontaongelmat aiheuttavat nopeita hintamuutoksia raaka-ainemarkkinoilla.

Yhdysvalloissa kuivuus ja helteet aiheuttivat merkittäviä sadonmenetyksiä erityisesti rehussa ja vehnässä. Euroopassa pitkittyneet kuivat jaksot kutistivat oliivisatoa rajusti ja Brasiliassa tulvat peittivät alleen laajoja viljelyalueita. Myös kaakaon, kahvin ja appelsiinien tarjonnassa on koettu laajoja ongelmia, jotka ovat lisänneet niiden hintojen voimakasta vaihtelua.

Suomalaisessa ruokaketjussa ilmastonmuutos näkyy tällä hetkellä kustannusten nousuna ja sitä kautta ruuan hinnan nousuna.

Geopoliittiset jännitteet ja kauppasodat synnyttävät tarjontashokkeja

Venäjän hyökkäyssota vaikuttaa yhä globaaleihin ruokaketjuihin, katkoen kuljetusreittejä ja rajoittaen vehnän, öljykasvien ja lannoitteiden vientiä. Ukrainan maataloustuotanto on vähentynyt merkittävästi.

Konfliktit eri puolella maailmaa ovat ajaneet miljoonia ihmisiä nälkäkriisiin partaalle. Samaan aikaan protektionismi on vahvistunut. Yhdysvallat käynnisti alkuvuodesta 2025 tullisodan palauttamalla Euroopan Unionille teräksen ja alumiinin tullit. EU vastasi asettamalla tulleja maatalouskoneille, lannoitteille ja prosessoiduille elintarvikkeille. Vastatoimet laajenivat nopeasti, kun Kiina asetti tulleja erilaisille yhdysvaltalaisille ruokatuotteille. Niiden tuloksena Yhdysvaltojen kotimarkkinoilla syntyi ylijäämää ja tuottajahinnat romahtivat. Viime aikoina osaan tulleista on neuvoteltu lievennyksiä ja neuvottelut jatkuvat edelleen.

Markkinahinnat reagoivat välittömästi

Maailmanmarkkinat reagoivat välittömästi raaka-aineiden tarjonnan vaihteluun. Vuonna 2024 nähtiin, miten kaakaon maailmanmarkkinahinta kolminkertaistui ja kahvipapujen hinta lähes tuplaantui lyhyessä ajassa. Myös oliiviöljy, maissi, vehnä, riisi, auringonkukkaöljy, appelsiinimehu sekä voi kallistuivat merkittävästi.

Kuivuus Panaman kanavalla ja konfliktit Punaisella merellä aiheuttivat kuljetuskatkoksia, jotka nostivat kustannuksia ja kiihdyttivät inflaatiota. Yritykset vastasivat tilanteeseen ennakoivalla analytiikalla, monipuolistamalla kuljetusreittejä ja toimitusketjujen paikallistamisella.

Elintarvikemarkkinoilla hinnat reagoivat muutoksiin nopeasti, olivatpa niiden taustalla sään ääri-ilmiöt, kauppasodat tai sotilaalliset konfliktit.

Kriisit osoittivat ruokaketjun rakenteelliset ongelmat

Viime vuosien häiriöt eivät ole olleet sattumia, vaan kiihtyneitä ilmentymiä kolmesta isosta perustrendistä: globalisaation kääntöpuolista, ilmastonmuutoksen vahvistuvasta vaikutuksesta ja ruokaturvan hauraudesta.

Globalisaatio mahdollistaa monipuolisen ruokatarjonnan, mutta samalla toimitusketjut raaka-aineiden alkuperämaista vähittäiskauppojen hyllylle saakka ovat pidentyneet ja niistä on tullut aiempaa haavoittuvampia. Kuivuus yhdessä maanosassa tai konflikti keskeisellä merireitillä voivat nostaa hintoja välittömästi ympäri maailmaa. Punaisenmeren ja Panaman kanavan ongelmat osoittavat, kuinka entiset tehokkuuden valtatiet muuttuvat pullonkauloiksi. Kauppapolitiikkaa, tulleja ja vientikieltoja, käytetään yhä useammin geopoliittisena aseena, joka pirstoo markkinoita ja heikentää luottamusta.

Ruokaturvan suurin pitkäaikainen uhka on ilmastonmuutos. Äärimmäiset sääolosuhteet, kuten pitkittyneet kuivuudet, helteet ja tulvat pienentävät satoja, rapauttavat maaperää ja sotkevat kylvöaikatauluja. Myös tuholaiset ja taudit leviävät aiempaa helpommin. Vuosi 2024 oli mitaushistorian lämpimin, ylittäen 1,5 °C:n nousun esiteolliseen aikaan verrattuna. Nämä ilmiöt eivät ole poikkeuksia, vaan uusi normaali, joka edellyttää perustavanlaatuisia muutoksia ruokaturvan ja infrastruktuurin vahvistamiseksi.

Olemme kasvun mahdollistaja.

Lisätietoja:

Ekonomisti Bate Ismail
puh. 040 526 0942
bate.ismail@etl.fi

Elintarviketeollisuusliitto

